

Αριθμός 1072/2023

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ Γ΄

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 2 Φεβρουαρίου 2023, με την εξής σύνθεση: Γεώργιος Τσιμέκας, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Γ΄ Τμήματος, Αναστασία-Μαρία Παπαδημητρίου, Ιφιγένεια Αργυράκη, Αικατερίνη Ρωξάνα, Ελένη Γεωργούτσου, Σύμβουλοι, Δημήτριος Βανδώρος, Βασίλειος Γκέρτσος, Πάρεδροι. Γραμματέας η Κωνσταντίνα Γκιώκα, Γραμματέας του Γ΄ Τμήματος.

Για να δικάσει την από 15 Απριλίου 2019 αίτηση:

των: 1. Γερασίμου Βαλσαμή [REDACTED]

[REDACTED] 2. Ανδρέα Κοσμάτου
του [REDACTED] 3.

Διονυσίου Πετεινάτου [REDACTED]

[REDACTED], οι οποίοι παρέστησαν με τον
δικηγόρο Σωτήριο Κυβέλο (Α.Μ. 9038 Δ.Σ. Θεσσαλονίκης),
που τον διόρισαν με πληρεξούσιο, 4. Αγγέλου Κοσμάτου

[REDACTED], ο οποίος απεβίωσε και 5. Κωνσταντίνου Καλογηράτου

[REDACTED], ο
οποίος παρέστη με τον ίδιο ως άνω δικηγόρο, που τον
διόρισε με πληρεξούσιο, κατά των: 1. Εκκλησίας της
Ελλάδας, η οποία παρέστη με τον δικηγόρο Θεόδωρο
Παπαγεωργίου (Α.Μ. 24288), που τον διόρισε με απόφαση
της Ιεράς Συνόδου και 2. Ιεράς Μητροπόλεως
Κεφαλληνίας, η οποία παρέστη με τον δικηγόρο
Χρυσόστομο Γασπαράτο (Α.Μ. 28 Δ.Σ. Κεφαλληνίας), που

τον διόρισε με πληρεξούσιο και απόφαση της Ιεράς Μητροπόλεως.

Με την αίτηση αυτή οι αιτούντες επιδιώκουν να ακυρωθούν: α. η υπ' αριθμ. 4/20.2.2019 απόφαση του Μητροπολιτικού Συμβουλίου της Ιεράς Μητρόπολης Κεφαλληνίας, β. η τεκμαιρόμενη σιωπηρή απόρριψη της υπ' αριθμ. 334/22.3.2019 προσφυγής τους ενώπιον της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος κατά της πρώτης προσβαλλόμενης πράξης και κάθε άλλη σχετική πράξη ή παράλειψη της Διοικήσεως.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του εισηγητή, Παρέδρου Δημητρίου Βανδώρου.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον πληρεξούσιο των αιτούντων, ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση και τους πληρεξούσιους των καθών, οι οποίοι ζήτησαν την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου κ α ι

Α φ ο ύ μ ε λ έ τ η σ ε τ α σ χ ε τ ι κ ά έ γ γ ρ α φ α

Σ κ έ φ θ η κ ε κ α τ ά τ ο ν Ν ό μ ο

1. Επειδή, για την άσκηση της κρινόμενης αίτησης καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο (Α 3221780, 5196614, 3221821, 1438862/2019 γραμμάτια παραβόλου).

2. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση ζητείται η ακύρωση: α) της 4/20.2.2019 πράξης του Μητροπολιτικού Συμβουλίου της Ιεράς Μητρόπολης Κεφαλληνίας, με την οποία απορρίφθηκε αίτημα των αιτούντων να διορισθούν

οι συναδελφοί, που εκλέχθηκαν από τη γενική συνέλευση των συναδελφών του Ιερού Ναού Αγίου Δημητρίου Φαρακλάτων Κεφαλληνίας, ως μέλη του εκκλησιαστικού συμβουλίου του και β) της τεκμαιρόμενης σιωπηρής απόρριψης της 334/22.3.2019 προσφυγής που άσκησαν οι αιτούντες ενώπιον της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος κατά της πρώτης προσβαλλόμενης πράξης. Οι αιτούντες ισχυρίζονται ότι ο πιο πάνω Ιερός Ναός είναι «συναδελφικός», ενώ η Ιερά Μητρόπολη και η Εκκλησία της Ελλάδος ισχυρίζονται ότι η κατηγορία αυτή των Ιερών Ναών δεν προβλέπεται πλέον από την ισχύουσα νομοθεσία.

3. Επειδή, στην παράγραφο 1 του άρθρου 31 του π.δ. 18/1989 (Α' 8) ορίζονται τα εξής: «Αν πεθάνει ο ιδιώτης που άσκησε το ένδικο μέσο ή διαλυθεί το νομικό πρόσωπο, η δίκη καταργείται, εκτός αν έως τη συζήτηση οποιοσδήποτε που νομιμοποιείται ζητήσει τη συνέχιση της δίκης με δήλωσή του που κατατίθεται στη Γραμματεία ή και προφορικά στο ακροατήριο».

4. Επειδή, κατά την έννοια της διάταξης αυτής, νομιμοποιείται να συνεχίσει τη δίκη και ο καθολικός διάδοχος του φυσικού προσώπου που απεβίωσε, εφόσον έχει υλικό ή ηθικό έννομο συμφέρον. Αν, όμως, το αντικείμενο της ακυρωτικής δίκης είναι συνυφασμένο με προσωποπαγές δικαίωμα του αιτούντος και συνδέεται, επομένως, αποκλειστικά με το πρόσωπο του αιτούντος που απεβίωσε, δεν χωρεί σε καμία περίπτωση συνέχιση της δίκης, η οποία καταργείται (ΣΤΕ 2379/2022, σκ. 2, 1938/2020 σκ. 4, 1059/2003 σκ. 5 κ.ά.).

5. Επειδή, όπως προκύπτει από την από 10.4.2020 ληξιαρχική πράξη θανάτου της Ληξιάρχου Αργοστολίου, ο τέταρτος αιτών Άγγελος Κοσμάτος απεβίωσε μετά την άσκηση της κρινόμενης αίτησης. Ενόψει του ότι το έννομο συμφέρον του ήταν προσωποπαγές, συναρτώμενο προς την ιδιότητά του ως συναδελφού, όπως ισχυριζόταν, του Ιερού Ναού Αγίου Δημητρίου Φαρακλάτων, δεν τίθεται ζήτημα συνέχισης της δίκης από τους κληρονόμους του. Εν πάση δε περιπτώσει, δεν έχει ζητηθεί η συνέχιση της δίκης, παρά τις επανειλημμένες αναβολές εκδίκασης της υπόθεσης. Συνεπώς, σύμφωνα με όσα εκτίθενται στην προηγούμενη σκέψη, η δίκη θα πρέπει να κηρυχθεί καταργημένη ως προς αυτόν.

6. Επειδή, στο άρθρο 6 παρ. 1 του Κανονισμού 263/2014 της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος «Συγκρότηση, αρμοδιότητες και λειτουργία των Μητροπολιτικών Συμβουλίων των Ιερών Μητροπόλεων της Εκκλησίας της Ελλάδος» (Α' 272) ορίζεται ότι: «1. Κατά των αποφάσεων του Μητροπολιτικού Συμβουλίου χωρεί εντός μηνός από της κοινοποιήσεών των ή δημοσιεύσεώς των, άσκησις προσφυγής υπό παντός έχοντος προσωπικόν, άμεσον και ενεστώς έννομον συμφέρον ενώπιον της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου, επί της οποίας εισηγείται η επί των Δογματικών και Νομοκανονικών Ζητημάτων Συνοδική Επιτροπή. ...».

7. Επειδή, με την πιο πάνω διάταξη θεσπίζεται κατά των αποφάσεων των Μητροπολιτικών Συμβουλίων ειδική διοικητική προσφυγή νομιμότητας (και όχι ενδικοφανής προσφυγή) ενώπιον της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου. Τούτο, διότι δεν συνάδει, καταρχήν, με τη συγκρότηση και τις

αρμοδιότητες της τελευταίας η ενασχόλησή της με πραγματικά ζητήματα που απασχόλησαν τα Μητροπολιτικά Συμβούλια. Για τον λόγο αυτό, άλλωστε, προβλέπεται, χωρίς διάκριση ανάμεσα σε πραγματικά και νομικά ζητήματα, ότι επί των προσφυγών εισηγείται η επί των Δογματικών και Νομοκανονικών Ζητημάτων Συνοδική Επιτροπή.

8. Επειδή, κατά της 4/20.2.2019 πράξης του Μητροπολιτικού Συμβουλίου της Ιεράς Μητρόπολης Κεφαλληνίας, οι αιτούντες άσκησαν προσφυγή του άρθρου 6 παρ. 1 του Κανονισμού 263/2014 ενώπιον της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, η οποία την απέρριψε με την 1444/4.7.2019 πράξη της. Συνεπώς, η πράξη αυτή πρέπει να θεωρηθεί συμπροσβαλλόμενη με την κρινόμενη αίτηση. Εξάλλου, ενόψει της φύσης της προσφυγής ως ειδικής διοικητικής προσφυγής νομιμότητας, η πρώτη προσβαλλόμενη δεν απώλεσε την εκτελεστότητά της και, ως εκ τούτου, παραδεκτώς, από την άποψη αυτή, προσβάλλεται με την κρινόμενη αίτηση.

9. Επειδή, οι αιτούντες ασκούν την κρινόμενη αίτηση με έννομο συμφέρον, ισχυριζόμενοι ότι είναι συναδελφοί του Ιερού Ναού Αγίου Δημητρίου Φαρακλάτων, διότι προσκόμισαν στοιχεία περί της ιδιότητάς τους αυτής, υπό την εκδοχή ότι ο ναός είναι συναδελφικός, οι δε Ιερά Μητρόπολη και Εκκλησία της Ελλάδος ουδόλως αμφισβήτησαν το έννομο συμφέρον τους κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας. Τούτο ανεξαρτήτως της τελικής έκβασης της δίκης ως προς την ιδιότητα του Ιερού Ναού ως συναδελφικού, διότι αυτό

ακριβώς είναι το αντικείμενο της δίκης.

10. Επειδή, στην προ της ένωσης με την Ελλάδα νομοθεσία των Ιονίων Νήσων προβλεπόταν η κατηγορία των «συναδελφικών ναών». Τα κυριότερα νομοθετήματα ήταν ο λεγόμενος Σαγρέδειος Νόμος του 1754, δηλαδή το κωδικοποιητικό διάταγμα του Γενικού Προβλεπτή Θαλάσσης Αυγουστίνου Σαγρέδο, ο Κανονισμός του 1811 «Διαταγή των Εκκλησιών και Κλήρου των Γραικών των Ιονικών Νήσων» που επικυρώθηκε από τον αυτοκρατορικό κομισάριο της Γαλλίας, η ΛΑ΄/1825 πράξη της Δευτέρας Γερουσίας του Ηνωμένου Κράτους [Ηνωμένης Πολιτείας] των Ιονίων Νήσων, και, ειδικά για την Κεφαλονιά, ο «Κανονισμός των συναδελφικώ και πατρωνικώ δικαιώματι εκκλησιών παρά του εν Κεφαλληνία Επαρχιακού Κεντρικού Συμβουλίου ...» του 1853 (με τις τροποποιήσεις του 1857). Σύμφωνα με τη νομοθεσία αυτή, όπως μάλιστα εφαρμόστηκε ευρέως στην πράξη, συναδελφικοί είναι οι ναοί που έχουν ανεγερθεί ή ανοικοδομηθεί ή επισκευαστεί μετά από σοβαρές ζημιές από ιδιώτες, τους «συναδελφούς», οι οποίοι δεν έχουν δικαίωμα κυριότητας επ' αυτών (σε αντίθεση με τους έχοντες ιδιωτικούς ναούς), έχουν όμως τη διοίκηση και διαχείρισή τους· προς τούτο οι συναδελφοί εκλέγουν επιτροπή από μέλη τους.

11. Επειδή, με την από 17 (29) Μαρτίου 1864 διεθνή σύμβαση του Λονδίνου μεταξύ αφενός της Ελλάδος, αφετέρου της Αγγλίας, Γαλλίας και Ρωσίας, η οποία κυρώθηκε με τον ν. Ν/1864 (ΦΕΚ 25), η Αγγλία παραιτήθηκε της προστασίας των Ιονίων Νήσων, τα οποία ενώθηκαν σε ένα κράτος, μοναρχικό, ανεξάρτητο και συνταγματικό, με το Βασίλειο της Ελλάδος

(άρθρο 1). Οι νήσοι Κέρκυρα και Παξοί μετά την Ένωσή τους με το Βασίλειο της Ελλάδος θα απολαύουν των πλεονεκτημάτων της διαρκούς ιδιαιτερότητας (άρθρο 2). Με το άρθρο 3 διασφαλίζονται πλεονεκτήματα που παραχωρήθηκαν σε αλλοδαπά κράτη, όσον αφορά το εμπόριο και τη ναυτιλία. Στο άρθρο 7 ορίζεται ότι ο Βασιλεύς της Ελλάδος Γεώργιος ο Α΄ αναδέχεται τα χρέη της Ηνωμένης Πολιτείας των Ιονίων Νήσων. Με τα άρθρα 5 και 6 ορίζονται ζητήματα που αφορούν την ανακτορική χορηγία του Βασιλέως. Με το άρθρο 8 ορίζεται ότι ο Βασιλεύς αναδέχεται τη χορήγηση σε Βρετανούς υπηκόους των συντάξεων που τους είχαν απονεμηθεί από την Ηνωμένη Πολιτεία των Ιονίων Νήσων, την καταβολή αποζημιώσεων σε όσους απώλεσαν τις θέσεις τους λόγω της ένωσης με το Βασίλειο της Ελλάδος και τη χορήγηση των συντάξεων που απολαύουν πολλοί υπήκοοι της Ηνωμένης Πολιτείας προς αμοιβή υπηρεσιών που παρασχέθηκαν στην Κυβέρνησή της. Στο άρθρο 4 ορίζονται τα εξής: «Η μετά του Βασιλείου της Ελλάδος ένωσις των Ηνωμένης Πολιτείας των Ιονίων Νήσων ουδαμώς ακυρώσει τας υπό της υπάρχουσας νομοθεσίας των Νήσων καθιερωμένας αρχάς της ελευθερίας της λατρείας και της ανεξιθρησκείας· επομένως, τα καθιερωθέντα θρησκευτικά δικαιώματα και προνόμια υπό του Α΄ και Ε΄ Κεφαλαίου του Συνταγματικού Χάρτου της Ηνωμένης Πολιτείας των Ιονίων Νήσων, και ιδίως η αναγνώρισις της Ορθοδόξου Ελληνικής Εκκλησίας, ως Εκκλησίας επικρατούσης εν ταις Νήσοις, η απόλυτος ελευθερία της λατρείας η χορηγουμένη εις την Εκκλησίαν του Κράτους της Προστάτιδος Δυνάμεως και η πλήρης ανεξιθρησκεία η προς τας άλλας χριστιανικάς κοινότητας υποσχεθείσα, διατηρηθήσονται, και

μετά την ένωσιν, εν όλη αυτών τη ισχύι. Η ειδική προστασία, η εγγυηθείσα προς την Καθολικήν Ρωμαϊκήν Εκκλησίαν, ως και τα πλεονεκτήματα των αυτή ήδη απολαύει, διατηρηθήσονται επίσης· και οι εις το δόγμα τούτο ανήκοντες υπήκοοι θ' απολαύωσιν εν ταις Ιονίοις Νήσοις της αυτής θρησκευτικής ελευθερίας, ως προς αυτούς, εν Ελλάδι, δια του Πρωτοκόλλου της 22 Ιανουαρίου (3 Φεβρουαρίου) 1830. Η αρχή της απολύτου αστυκής και πολιτικής ισότητος μεταξύ των υπηκόων των διαφόρων δογμάτων καθιερωμένη εν Ελλάδι υπό του αυτού Πρωτοκόλλου, θέλει επίσης ισχύει εν ταις Ιονίοις Νήσοις».

12. Επειδή, ούτε στο κείμενο της Σύμβασης του Λονδίνου ούτε στα Κεφάλαια Α' και Ε' του Συνταγματικού Χάρτου της Ηνωμένης Πολιτείας των Ιονίων Νήσων, στα οποία παραπέμπει, κατοχυρώνεται ρητά η ύπαρξη και λειτουργία των συναδελφικών ναών. Εξάλλου, σκοπός της Σύμβασης είναι η ένωση των Ιονίων Νήσων με το Βασίλειο της Ελλάδος, με ταυτόχρονη προστασία ορισμένων δικαιωμάτων που θα πρέπει να απολαύουν τα συμβαλλόμενα μέρη και υπήκοοί τους. Τα συμβαλλόμενα μέρη, όπως είναι φυσικό, δεν ενδιαφέρονταν για την κατοχύρωση κατηγοριών ναών της Ορθόδοξης Ελληνικής Εκκλησίας. Τούτο προκύπτει και από συστηματική ερμηνεία της Συνθήκης, όπως συνοπτικά εκτίθεται στην προηγούμενη σκέψη. Ειδικά στον τομέα της θρησκείας, μέλημα των συμβαλλομένων μερών, όπως συνάγεται από το άρθρο 4, είναι η κλιμακωτή προστασία των διαφόρων χριστιανικών θρησκευτικών κοινοτήτων: ναι μεν η Ορθόδοξη Ελληνική Εκκλησία είναι η επικρατούσα, πλην η

Αγγλικανική Εκκλησία απολαύει απολύτου ελευθερίας της λατρείας, η Καθολική Ρωμαϊκή Εκκλησία απολαύει των πλεονεκτημάτων που ήδη είχε, οι δε λοιπές χριστιανικές κοινότητες απολαύουν πλήρους ανεξιθρησκίας. **Συνεπώς, όπως προκύπτει από τη γραμματική, συστηματική και τεολογική ερμηνεία της Συνθήκης, σε αυτήν δεν κατοχυρώνεται η ύπαρξη και λειτουργία των συναδελφικών ναών των Ιονίων Νήσων.**

13. Επειδή, μετά την ένωση των Ιονίων Νήσων με το Βασίλειο της Ελλάδος η ύπαρξη και λειτουργία των συναδελφικών ναών σε αυτά αναγνωρίστηκε και διατηρήθηκε δυνάμει ειδικών διατάξεων διαδοχικών νομοθετημάτων, με τελευταίο τον α.ν. 2200/1940 (Α' 42), ο οποίος περιελάμβανε ειδικό κεφάλαιο (το ΙΕ', άρθρα 74-87) περί Ιερών Ναών και Εφημερίων της Επτανήσου και ειδικές ρυθμίσεις για τους συναδελφικούς ναούς της. Ακολούθησε ο Κανονισμός της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος 2/1969 «περί Ιερών Ναών, Ενοριών και Εφημερίων» (Α' 193/1970), στο άρθρο 1 του οποίου διαλαμβάνεται ότι οι Ναοί της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Ελλάδος είναι: α) οι Ενοριακοί, β) οι ιδιόκτητοι, γ) οι των κοιμητηρίων και δ) τα εξωκκλήσια. Στο άρθρο 62 του Κανονισμού ορίζεται ότι: «Ο παρών Κανονισμός ισχύει και δια τους Ιερούς Ναούς και Εφημερίους των Μητροπόλεων της Επτανήσου, τα ζητήματα δε, τα οποία ήθελον τυχόν ανακύψει εκ της εφαρμογής του, δύνανται να ρυθμίζονται δι' αποφάσεων της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου μετά γνώμην του οικείου Μητροπολιτικού Εκκλησιαστικού Συμβουλίου». Τέλος,

ανάλογες διατάξεις περιέχει και ο νυν ισχύων Κανονισμός 8/1979 της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος «περί Ιερών Ναών και Εφημερίων» (Α' 1/1980). Στο άρθρο 1 ορίζεται ότι: «Οι Ναοί της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ελλάδος διακρίνονται εις: α) οι Ενοριακούς εις ους υπάγονται τα Παρεκκλήσια και Εξωκκλήσια τούτων. β) Προσκυνηματικούς ή επικουρούοντας κοινωφελείς σκοπούς και Ιδρύματα της Εκκλησίας. γ) Ιδιοκτήτους και δ) Ναούς Κοιμητηρίων», στο δε άρθρο 18 παρ. 1 ορίζονται τα εξής: «Ο παρών Κανονισμός ισχύει και δια τους Ιερούς Ναούς και Ενορίας των Μητροπόλεων της Επτανήσου, τα ζητήματα δε, τα οποία ήθελον τυχόν ανακύψει εκ της εφαρμογής του, δύνανται να ρυθμίζονται δι' αποφάσεων της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου μετά γνώμην του οικείου Μητροπολιτικού Εκκλησιαστικού Συμβουλίου».

14. Επειδή, όπως συνάγεται από τα ανωτέρω νομοθετήματα, με τον Κανονισμό 2/1969 η κατηγορία των συναδελφικών ναών των Ιονίων Νήσων καταργήθηκε, διότι δεν μνημονεύεται ούτε στην εξαντλητική απαρίθμηση των Ιερών Ναών του άρθρου 1, ούτε σε άλλη διάταξη, η δε διάταξη του άρθρου 62 αυτού (καθώς και η σχεδόν ταυτόσημη διάταξη του άρθρου 18 του Κανονισμού 8/1979) έχει την έννοια, όσον αφορά τους καταργηθέντες συναδελφικούς ναούς, ότι μπορεί με αποφάσεις της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου να ρυθμίζονται ζητήματα μετάβασης στο νέο καθεστώς, όχι όμως ότι μπορεί με τις αποφάσεις αυτές να επιτρέπεται η λειτουργία ναού ως συναδελφικού.

15. Επειδή, από τα στοιχεία της δικογραφίας

προκύπτει ότι ο Ιερός Ναός Αγίου Δημητρίου Φαρακλάτων είχε λειτουργήσει ως συναδελφικός ναός. Τούτο συνάγεται, μεταξύ άλλων, από τους ονομαστικούς καταλόγους των «συναδελφών» του ναού των ετών 1836, 1846, 1857 και 1864 (βλ. το 141/14.8.2020 έγγραφο του Τμήματος Γενικών Αρχείων Κεφαλληνίας με αριθμ. πρωτ. εισερχόμενου εγγράφου ΕΠ 3095/28.8.2020, και τα αντίγραφα των καταλόγων που προέρχονται από το Αρχείο του Ιονίου Κράτους, Εγχώριον Συμβούλιον Κεφαλληνίας, Αρχείον Θρησκείας, φάκελος 56, έτος 1836, αριθμ. εγγράφου 58, φάκελος 69, έτος 1846, αριθμ. εγγράφου 68, φάκελος 98, έτος 1857, αριθμ. εγγράφου 18 και φάκελος 112, έτος 1864, υποφάκελος γ, αριθμ. εγγράφου 52, καθώς και τα υποβληθέντα από τους αιτούντες ακριβή αντίγραφα ονομαστικών καταλόγων συναδελφών των παραπάνω ετών), το εξώφυλλο του βιβλίου «Κτηματολόγιο και κατάστιχο εσόδων-εξόδων» του ναού και το εξώφυλλο του βιβλίου 1ο 1752-1802 από το ληξιαρχικό αρχείο του Τμήματος Γενικών Αρχείων Κεφαλληνίας (βλ. τα 142/20.8.2020 έγγραφα του ίδιου Τμήματος). Εξάλλου, η ιδιότητα του ναού ως συναδελφικού και η λειτουργία του ως τέτοιου (παρά την κατάργηση των συναδελφικών ναών, κατά τα προεκτεθέντα) είχε θεωρηθεί δεδομένη με ορισμένες πράξεις των καθ' ων η αίτηση, όπως είναι το 430/31.3.1976 έγγραφο της Ιεράς Μητρόπολης Κεφαλληνίας, η απόφαση του Μητροπολιτικού Συμβουλίου της 406/20.9.1976 συνεδρίασης, η 762/22.8.1980 αναφορά του Μητροπολιτικού Συμβουλίου, το

330/1.1.1993 έγγραφο της Ιεράς Μητρόπολης Κεφαλληνίας περί διορισμού συναδελφών στο εκκλησιαστικό συμβούλιο του ένδικου ναού, το 168/8.1.2014 έγγραφο της Ιεράς Μητρόπολης Κεφαλληνίας περί διορισμού μελών εκκλησιαστικού συμβουλίου του συναδελφικού ναού καθώς και τα 560/8.6.1976, 2858/17.6.1976 και 3560/14.11.1980 έγγραφα της Ιεράς Συνόδου, από τα οποία προκύπτει ότι η Διαρκής Ιερά Σύνοδος, αν δεν συναίνεσε ρητώς, πάντως, μέχρι ενός χρονικού σημείου ανέχθηκε τη διατήρηση λειτουργίας του ένδικου ναού ως συναδελφικού. Στη συνέχεια, όμως, εκδόθηκε η 4/20.2.2019 προσβαλλόμενη πράξη του Μητροπολιτικού Συμβουλίου της Ιεράς Μητρόπολης Κεφαλληνίας, με την οποία απορρίφθηκε αίτημα των αιτούντων να διορισθούν οι συναδελφοί, που εκλέχθηκαν από τη γενική συνέλευση των συναδελφών του εν λόγω Ιερού Ναού ως μέλη του εκκλησιαστικού συμβουλίου του· η Διαρκής Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος με την 1444/4.7.2019 πράξη της απέρριψε προσφυγή των αιτούντων κατά της πράξης του Μητροπολιτικού Συμβουλίου, υιοθετώντας τη Ν.Κ. 386α/23.5.2019 εισήγηση της Συνοδικής Επιτροπής Δογματικών και Νομοκανονικών Θεμάτων ότι οι συναδελφικοί ναοί των Ιονίων Νήσων καταργήθηκαν με τον Κανονισμό 2/1969 της Ιεράς Συνόδου. Με την αίτηση ακυρώσεως κατά των ανωτέρω πράξεων επιδιώκεται κατ' ουσίαν να διαγνωσθεί ότι ο επίμαχος ναός εξακολουθεί να είναι συναδελφικός.

16. Επειδή, με το δικόγραφο της αιτήσεως

ακυρώσεως προβάλλεται ότι η ιδιότητα του συναδελφικού ναού ως ιδιαίτερης κατηγορίας ναού και η λειτουργία του υπό το καθεστώς των προ του 1864 νομοθετημάτων, σύμφωνα με τα οποία η διοίκησή του ανατίθεται σε επιτρόπους, οι οποίοι εκλέγονται με απόφαση της γενικής συνέλευσης των συναδελφών, κατοχυρώνεται από τη Συνθήκη του Λονδίνου του 1864, ειδικότερα δε από το άρθρο 4 αυτής, σύμφωνα με το οποίο η Ελλάδα ανέλαβε την υποχρέωση έναντι των συμβαλλόμενων κρατών να διαφυλάξει «τας υπό της υπαρχούσης νομοθεσίας των Ιονίων Νήσων καθιερωμένας αρχάς της ελευθερίας της λατρείας και της ανεξιθρησκείας ... τα καθιερωθέντα θρησκευτικά δικαιώματα και προνόμια». Με το από 6.2.2023 υπόμνημα οι αιτούντες ισχυρίζονται ότι, πάντως, με τη Συνθήκη του Λονδίνου κατοχυρώνεται η ύπαρξη και λειτουργία των τότε υφιστάμενων συναδελφικών ναών με την ιδιότητά τους αυτή. **Ο λόγος είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, διότι, όπως εκτίθεται στη σκέψη 12, με τη Συνθήκη του Λονδίνου δεν κατοχυρώνονται οι συναδελφικοί ναοί, ούτε γενικώς, ούτε οι μέχρι τότε λειτουργούντες.**

17. Επειδή, προβάλλεται ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις είναι μη νόμιμες, διότι παραβιάζουν την 2858/17.6.1976 απόφαση της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος σε συνδυασμό με την 406/20.9.1976 απόφαση του Μητροπολιτικού Συμβουλίου της Ιεράς Μητρόπολης Κεφαλληνίας, με τις οποίες επιτράπηκε η συνέχιση λειτουργίας του ναού ως συναδελφικού και οι οποίες έχουν, κατά τους αιτούντες,

κανονιστικό χαρακτήρα, διότι εκδόθηκαν «κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 62 Κανονισμού του 2/1969 της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, ο οποίος εκδόθηκε δυνάμει του άρθρου 32 παρ. 2 του Ν.Δ. 126/69». Ο λόγος είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, διότι, σύμφωνα με όσα εκτίθενται στη σκέψη 14, η διάταξη του άρθρου 62 του πιο πάνω Κανονισμού έχει την έννοια, όσον αφορά τους καταργηθέντες με τον ίδιο Κανονισμό συναδελφικούς ναούς, ότι μπορεί με αποφάσεις της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου να ρυθμίζονται ζητήματα μετάβασης στο νέο καθεστώς, όχι όμως ότι μπορεί με τις αποφάσεις αυτές να επιτρέπεται η λειτουργία ναού ως συναδελφικού. Τούτο, πέραν του ότι οι ανωτέρω αποφάσεις της Ιεράς Συνόδου και της Ιεράς Μητρόπολης, έχουσες κανονιστικό χαρακτήρα, δεν δημοσιεύθηκαν σύμφωνα με το Σύνταγμα και τον νόμο.

18. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση προβάλλεται ότι η 4/2019 προσβαλλόμενη απόφαση του Μητροπολιτικού Συμβουλίου εκδόθηκε από αναρμόδιο όργανο, διότι το τιθέμενο εν προκειμένω ζήτημα έπρεπε να λυθεί με απόφαση της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου μετά από γνώμη του Μητροπολιτικού Συμβουλίου σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 18 του 8/1979 Κανονισμού της Ιεράς Συνόδου. Ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος, ως αλυσιτελής, διότι όποιο όργανο και αν επιλαμβανόταν του αιτήματος των αιτούντων θα είχε δέσμια αρμοδιότητα να την απορρίψει και να αποφανθεί, σύμφωνα με τα εκτεθέντα στη σκέψη 14, ότι οι συναδελφικοί ναοί καταργήθηκαν με τον Κανονισμό 2/1969 της Ιεράς

Συνόδου (βλ. ΣΤΕ 2761/2022, σκ. 14, 2148/2017, σκ. 9, 530/2003 Ολομ. κ.ά.).

19. Επειδή, συνεπώς, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί.

Δ ι ά τ α ύ τ α

Καταργεί τη δίκη ως προς τον αιτούντα Άγγελο Κοσμάτο.

Απορρίπτει την αίτηση κατά τα λοιπά.

Διατάσσει την κατάπτωση του παραβόλου.

Επιβάλλει στους λοιπούς αιτούντες, συμμέτρως, τη δικαστική δαπάνη της Ιεράς Μητρόπολης Κεφαλληνίας και της Εκκλησίας της Ελλάδος, η οποία ανέρχεται για καθεμία από αυτές σε τετρακόσια εξήντα (460) ευρώ.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 22 Φεβρουαρίου 2023

Ο Πρόεδρος του Γ΄ Τμήματος Η Γραμματέας του Γ΄ Τμήματος

Γεώργιος Τσιμέκας

Κωνσταντίνα Γκιώκα

και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 15ης Ιουνίου 2023.

Ο Προεδρεύων Σύμβουλος

Ο Γραμματέας

Δημήτριος Μακρής

Νικόλαος Βασιλόπουλος

ΣΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

Εντέλλεται προς κάθε δικαστικό επιμελητή να

εκτελέσει όταν του το ζητήσουν την παραπάνω απόφαση, τους Εισαγγελείς να ενεργήσουν κατά την αρμοδιότητά τους και τους Διοικητές και τα άλλα όργανα της Δημόσιας Δύναμης να βοηθήσουν όταν τους ζητηθεί.

Η εντολή πιστοποιείται με την σύνταξη και την υπογραφή του παρόντος.

Αθήνα,

Ο Πρόεδρος του Γ΄ Τμήματος Η Γραμματέας του Γ΄ Τμήματος